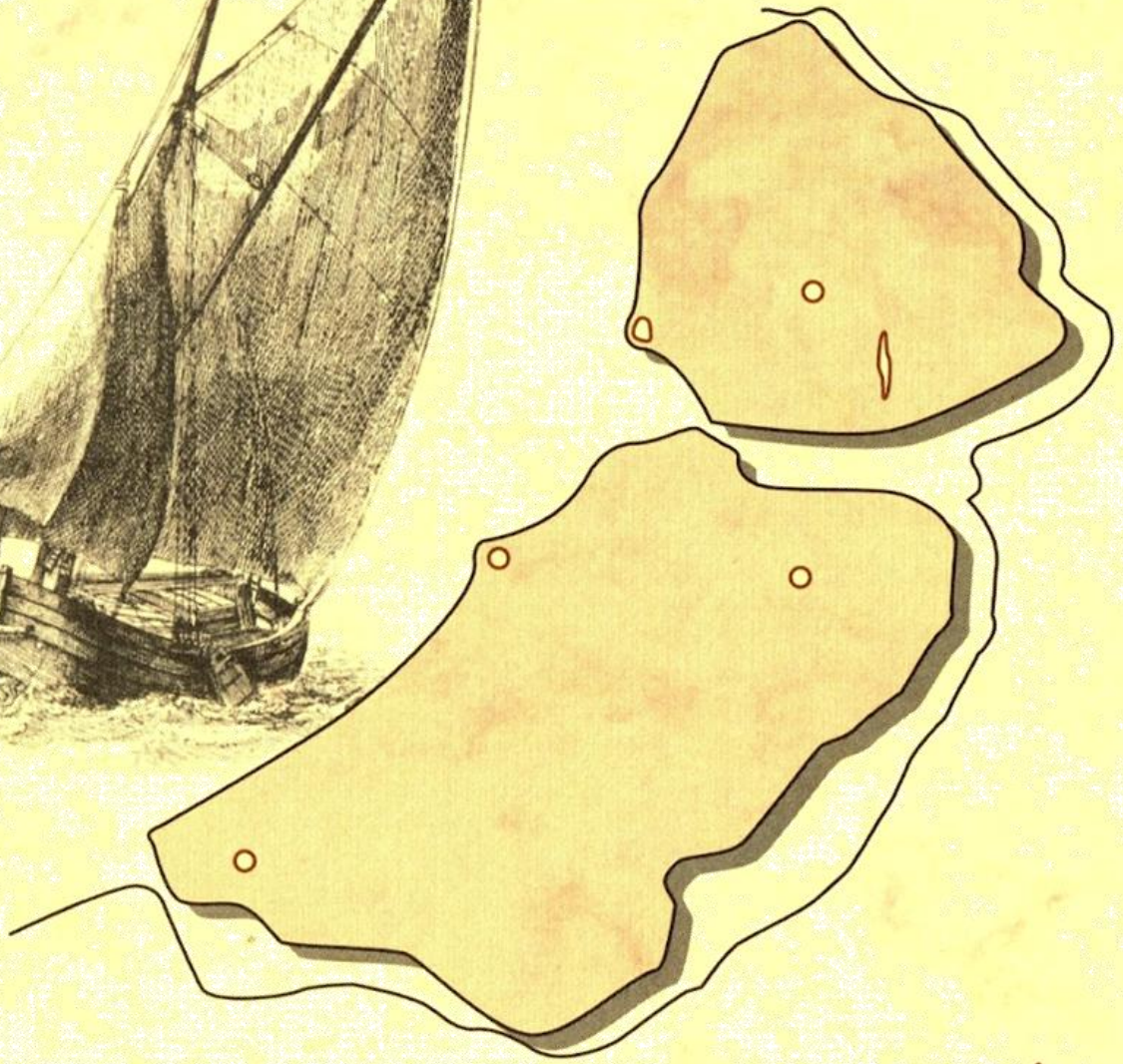
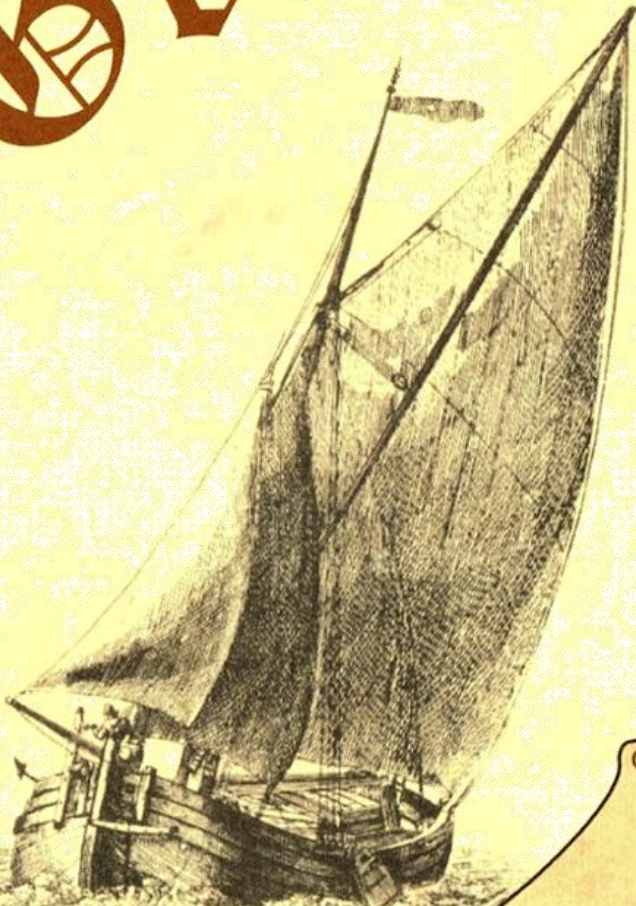

Genealogica

afdeling Flevoland

Nederlandse Genealogische Vereniging

41^e jaargang

Nr. 1

Maart 2025

Agenda

Lezingen

In Batavialand op zaterdagmiddag van 14.00 – 16.30 uur in de Ontginningszaal.

DATUM	ONDERWERP	SPREKER
15 maart 2025	Algemene Leden Vergadering	
15 maart 2025	Lezing over Renovatie Binnenhof	Fred van der Zwan
12 april	Programma nog niet bekend	
18 oktober	De gekaapte brieven	Nicoline van der Sijs
15 november	Programma nog niet bekend	

Excursie

Donderdag 22 mei	Universiteitsmuseum Utrecht. Programma van de dag volgt.
Donderdag 18 september	Bezoek aan het informatiecentrum en de bibliotheek van de NGV in Bunnik

Lezing “De zogenaamde gekaapte brieven”

In de 17e en 18e eeuw zijn duizenden brieven en andere documenten op Nederlandse schepen door de Engelsen gekaapt. In Engeland belandden de in beslag genomen stukken in archieven, waar ze eeuwen later zijn herontdekt. Onlangs is een groot deel van die brieven gescand. De collectie bevat zakelijke post die in de 17e en 18e eeuw op schepen werd vervoerd en persoonlijke correspondentie tussen familieleden en opvarenden. Vrijwilligers hebben de moeilijk leesbare handgeschreven originelen nauwkeurig overgetikt. Het resultaat is te vinden op een website https://gekaaptebrieven.ivdnt.org/corpus-frontend/gekaapte_brieven/search

Projectleider Nicoline van der Sijs zal vertellen over de totstandkoming van het project en laten zien wat voor soort informatie de gekaapte brieven kunnen bieden aan historici, taalkundigen en (amateur-)genealogen.

Voorouderspreekuren.

Almere Centrum, De Nieuwe Bibliotheek

In Het Nieuwe Leerplein op de 2-de verdieping

1^e zaterdag van de maand , van 11 tot 15 uur

Lelystad, FlevoMeer Bibliotheek

Laatste zaterdag van de maand, van 11 tot 15 uur

Dronten, FlevoMeer Bibliotheek

In de **ONEVEN** maanden

1^e zaterdag van de maand van 10 tot 12 uur

Swifterbant, FlevoMeer Bibliotheek

In de **EVEN** maanden

1^e zaterdag van de maand van 10 tot 12 uur

Emmeloord, FlevoMeer Bibliotheek

2^e zaterdag van de maand, van 10 tot 12 uur

Zeewolde, FlevoMeer Bibliotheek

2^e zaterdag van de maand, van 11 tot 13 uur

Kampen, Stadskazerne. (ism Historische Vereniging Jan van Arkel)

1^e zaterdag van de maand van 10 tot 12 uur

Het voorouderspreekuur in Lelystad is verplaatst naar de FlevoMeer Bibliotheek aan de Promesse 4 en is vanaf 2025 op de *LAATSTE* zaterdag van de maand.

Inhoudsopgave

Agenda	2
Lezing “De zogenaamde gekaapte brieven “	2
Voorouderspreekuren.....	3
Inhoudsopgave	4
<i>Schepperle Award 2025</i>	5
<i>Verslag van de ALV van 15 maart j.l.</i>	6
80 jaar NGV - Studiereis naar Salt Lake City, 2026	9
Een herbergkruis in Poeldijk	10
YouTube kanaal van de NGV.....	12
Jaarverslag 2024	13
Verslag van de Nieuwjaarsbijeenkomst 18 januari 2025	17
Petrus de Koning, stichter van Koningslust	18
Bestuur	28
Redactie	28
Vrijwilligers van de voorouderspreekuren	28

Schepperle Award 2025

Het hoofdbestuur van de Nederlandsche Genealogische Vereniging kent jaarlijks de NGV Schepperle Award toe aan een persoon die zich op het gebied van familiekunde (genealogie), genetica en/of heraldiek heeft onderscheiden. Daarbij gaat om aspecten als creativiteit en deskundigheid, alsmede om de impact in Nederland van het uiteindelijke resultaat. Nominaties voor de NGV Schepperle Award kunnen worden ingediend door leden van de NGV en andere belangstellenden middels het daarvoor beschikbare opgaveformulier.

Uit alle inzendingen kiest het Hoofdbestuur een drietal finalisten. Hun prestaties zullen worden gepresenteerd op het landelijk evenement van de NGV op zaterdag 27 september. Vervolgens krijgen de aanwezigen tijdens dit evenement de gelegenheid een winnaar te kiezen. Aan de Award is een trofee en een geldprijs van € 500 verbonden.

Voor het jaar 2025 wordt de NGV Genealogie Award toegekend op het landelijk evenement in Leiden, dat op zaterdag 27 september plaatsvindt.

Verslag van de ALV van 15 maart j.l.

Opening door de voorzitter.

De voorzitter, Willy van der Most opent de vergadering. Ze heet de aanwezigen van harte welkom op deze Algemene Ledenvergadering 2025. Een speciaal welkom voor dhr. en mevr. Van Eeden.

Vaststellen van de agenda.

De agenda wordt bekeken en goedgekeurd door de vergadering.

Mededelingen en post.

Dhr. v.d. Zwan nodigt iedereen uit voor de genealogische dag in Altenberge op 29 maart as. Alle Duitse genealogische verenigingen zijn daar aanwezig.

Tevens geeft hij aan dat er aanvulling is op het Middeleeuws vlechtwerk (het jaar 1650 en ervoor). Op de AV van 10 mei 2025 wordt het vervolg van het Middeleeuws vlechtwerk gepresenteerd in Bunnik.

De secretaris, Piet Peeters geeft aan dat de NGV in 2026 80 jaar bestaat. In het kader van dit jubileum is er een reis samengesteld naar Salt Lake City in 2026. Verschillende bezoeken naar het centrum van de Mormonen zitten in het programma. Het gehele programma staat in de volgende Genealogica en iedereen is uitgenodigd de reis te bekijken en zich evt. aan te melden.

Vaststellen van de notulen van de vorige vergadering.

De notulen van 2024 worden zonder opmerkingen goedgekeurd.

Er wordt wat dieper ingegaan betreffende het ledenaantal van de afdeling. Vorig jaar werd nog aangegeven dat het ledenaantal terugliep. Maar de voorzitter geeft aan dat de vele activiteiten, workshops en de voorouderspreekuren hebben geresulteerd in een toename van het aantal leden van de afdeling Flevoland. In 2024 waren er 5 afzeggingen, door verschillende omstandigheden en in totaal 8 nieuwe leden. Dus een positief saldo van +3. Op het einde van 2024 heeft de afdeling 95 leden. In 2025 is al door de cursussen een aanwas van 11 nieuwe leden.

Vaststellen van het financiële verslag.

Vanuit de aanwezigen komt een vraag betreffende de inkomsten.

De penningmeester, Maurice Kruijk, geeft aan dat de contributie van de leden bij de landelijke NGV terecht komt. De afdelingen maken een begroting van de verwachte uitgaven en deze opzet gaat naar de penningmeester van de landelijke NGV. Na akkoord van de begroting gaat de afdeling aan de slag. Alleen de uitgaven worden genoteerd. De afdelingen hebben ook nog een eigen rekening, de zg. ASD rekening, waarop de inkomsten die zijn gegenereerd door de afdeling zelf, worden genoteerd. En deze kunnen ook worden ingezet door de afdeling zelf. De voorzitter maakt nog de opmerking dat de bestuurskosten nihil zijn, aangezien de bestuursleden bijv. geen km vergoeding declareren voor vergadering en voorouderspreekuur. Daarom is de afdeling Flevoland redelijk goedkoop.

Herbenoemen van Piet Peeters en Adriaan van den Berg als 1-ste en 2-de afgevaardigde naar de AV.

De vergadering gaat akkoord met de herbenoeming van de heren Peeters en van den Berg. De secretaris geeft aan dat in de statuten van de NGV staat dat deze afgevaardigden ieder jaar opnieuw benoemd moeten worden.

Herbenoemen van Adriaan van den Berg als algemeen bestuurslid.

Met applaus wordt Adriaan van den Berg herbenoemd als algemeen bestuurslid.

Oproep voor coördinator workshops en cursussen.

De voorzitter doet een dringende oproep voor twee vacatures. Als eerste zijn we op zoek naar een "coördinator workshops en cursussen". Het Hoofdbestuur heeft als speerpunt voor de komende jaren Educatie en Ondersteuning aangemerkt. Dit betekent met behulp van cursussen en workshops nieuwe leden aantrekken en door middel van vooroudersprekuren bestaande leden ondersteunen. Ze geeft een korte beschrijving van de werkzaamheden die hierbij horen, o.a.:

- Het regelen van locatie(s) en begeleiden van de cursus.
- Het regelen van docenten (momenteel zijn er een aantal vaste docenten).
- De inschrijving van cursisten.
- De financiële afwikkeling van de rekeningen en cursusgelden.
- En zeker niet te vergeten, de publicaties via o.a. Facebook, nieuwsbrief en website.

Op dit moment wordt er een tweede cursus gegeven in Almere, maar misschien is er op andere plekken daar ook behoefte aan. En al deze activiteiten zijn voor de huidige bestuursleden niet langer te combineren. Daarom wordt dit een cruciale functie binnen onze afdeling. Om de lijnen zo kort mogelijk te houden is het wenselijk dat de coördinator ook lid wordt van het bestuur.

Oproep voor coördinator PR.

Ook doet de voorzitter een oproep voor coördinator PR. Al de activiteiten moeten gecommuniceerd worden naar de leden en ander belanghebbenden d.m.v. persberichten, nieuwsbrieven en vermeldingen op onze Facebookpagina en onze afdelingswebsite.

Ook hier geeft ze een korte beschrijving van de werkzaamheden, o.a.:

- De coördinator is tevens de contactpersoon met de PR van de landelijke NGV.
- Beheer van folders en NGV weggeefartikelen.
- Up to date houden van mailinglijsten, templates in Power Point, Word en Excel die door de afdeling gebruikt dienen te worden.
- Contact onderhouden met de webmaster en met de beheerder Facebookpagina.
- Opstellen persberichten en nieuwsbrieven (o.a. in samenspraak met coördinator cursussen en workshops).
- Presentaties ontwerpen voor vooroudersprekuren en beurzen.

Ook hier gaat de voorkeur uit naar een bestuursfunctie.

Rondvraag.

Dhr. F. van der Zwan geeft aan dat hij op 22 maart as een lezing geeft in het Informatie Centrum van de NGV in Bunnik. Het thema is Genealogie en onderzoek in Duitsland.

De secretaris is in de morgen daar aanwezig voor een workshop Ledenadministratie.

Verder zijn er geen vragen vanuit de aanwezigen.

Er waren 20 leden aanwezig en van 2 leden is een afmelding binnengekomen.

Jubilaris.

Hierna wordt dhr. Ton van Eeden naar voren geroepen. Hij is sinds 1984 lid van de NGV en bij een 40-jarig lidmaatschap hoort een mooie oorkonde en natuurlijk een mooie bos bloemen voor mevr. van Eeden en een lekkere fles wijn voor de jubilaris.

Ook Antoinette Timmermans wordt naar voren geroepen. Zij gaat de coördinatie van excursies en lezingen overdragen aan Adriaan van den Berg. Antoinette wordt bedankt voor de vele jaren, die zij actief is geweest voor de NGV. Ze geeft aan dat ze samen met Adriaan nog op pad is geweest om de komende excursie vorm te geven. Ook zij krijgt uit handen van de voorzitter bloemen en een attentie van de afdeling Flevoland.

Na het maken van de foto's wordt de Algemene Ledenvergadering van 2025 van de afdeling Flevoland afgesloten.

80 jaar NGV - Studiereis naar Salt Lake City, 2026

Als de NGV in 2026 het 80-jarig bestaan gaat vieren zal een van de activiteiten zijn een bezoek aan de grote genealogische bibliotheek in Salt Lake City. De voorlopige planning is van 24 maart tot 1 april 2026. Exclusief voor leden van de NGV is in overleg en samenwerking met reisorganisatie *Beter Uit* een programma opgesteld voor een 9 daagse reis (een week verblijf, een dag heen en een dag terug). Deze reisorganisatie is aangesloten bij ANVR, SGR en St. Calamiteitenfonds Reizen.

PROGRAMMA: Het voorlopige programma bestaat uit drie dagen bezoek aan het archief van de Mormonen, waar u zelf genealogisch onderzoek kunt doen, documenten bekijken, lezen enz. We willen er bv. ook een workshop of lezing plannen. Deze dagen worden afgewisseld met enkele dagtrips (in 't weekend) in de omgeving. Denk hierbij aan het Salt Lake, de woestijn of het Olympisch winterdorp in de bergen. Er zal ook voldoende tijd zijn om de stad te bekijken, bv. het Utah State Capitol Building. Suggesties zijn welkom.

HOTEL: Het hotel waar we zullen verblijven ligt op loopafstand van het archief, zodat u als gewenst eerder of later terug kunt gaan. Vlakbij is ook een winkelcentrum. De reisleader deze reis is Gerrie Overweel, secretaris van NGV afdeling Amersfoort.

REISKOSTEN: Een indicatie van de reiskosten op basis van twee personen per kamer is € 2.395,- pp. Voor een eenpersoonskamer is de toeslag € 835,- (2025) Mogelijk is de prijs in 2026 iets anders bv. door prijsschommelingen of koerswijzigingen.

Inbegrepen: ontbijt, 7 overnachtingen, retourvlucht, transfer luchthaven, city tax, luchthavenbelasting, bushuur voor excursies. **Niet inbegrepen:** entreegelden, excursies, gids ter plaatse, drankjes, warme maaltijd, fooien, verzekeringen en administratiekosten.

Het bestuur inventariseert graag de belangstelling van NGV leden voor deze reis. Er zijn 18 - 20 plaatsen beschikbaar. Voorlopige aanmeldingen – zonder verplichting - kunt u voor 10 mei mailen naar secretaris@ngv.nl. Tijdens de AV op 10 mei zal besloten worden of er voldoende belangstelling is om de reis definitief te gaan organiseren en zullen we het programma uitwerken en vaststellen. Dan volgt de definitieve aanmelding.

Tempel van de Mormonen in Salt Lake City

Een herbergruzie in Poeldijk

Als er ten gevolge van een tragisch incident slachtoffers te betreuren zijn, dan is het gebruikelijk dat er een arts wordt bij geroepen om de gewonden te verzorgen en eventuele dodelijke slachtoffers te onderzoeken. Vroeger was dat niet anders, maar toen was het niet de arts maar de chirurgijn die werd opgeroepen. Van dergelijke gebeurtenissen is in de archieven veel te vinden, denk bijvoorbeeld aan getuigenverhoren door de plaatselijke gerechtelijke autoriteiten en niet te vergeten de declaraties van de chirurgijns voor de door hun verrichte werkzaamheden. Mocht u dus chirurgijns onder uw voorouders hebben, dan is de kans groot dat uw voorouderonderzoek kunt aankleden met dergelijke historische voorvallen.

Zo stuitte de schrijver van dit artikel tijdens zijn onderzoek naar zijn voorvader Lambertus Cruijck (Delft ca. 1656 – Wateringen 2 februari 1713, chirurgijn en barbier in Wateringen) op de volgende geschiedenis.

In september 1710 werd er kermis gevierd in Poeldijk. Voor de plaatselijke chirurgijn was een kermis vaak een periode waarin hij “overuren” draaide. Ruzies en schermutselingen tijdens de kermis waren geen zeldzaamheid. Niet zelden waren de plaatselijke chirurgijns met een kraam op de kermis aanwezig of waren zij zelf betrokken bij een kermisruzie. Zo ook op woensdag 3 september 1710 toen in de vroege ochtend een gezelschap aanwezig was in de herberg “De Hollantsche Tuyn” van herbergier Pieter Arentsz. van der Valck. Onder de aanwezigen in het gezelschap bevonden zich Jan Jansz. van Rijn, Jacob de Bruijn, Vranck van Sweth en Wijnant Dijdelof “chirurgijn op Honsholredijk”. Tussen Vranck Claesse van Sweth en Wijnant Dijdelof ontstond een ordinaire ruzie over het geven van een “suyckert soopie” (brandewijntje met suiker), en enkele schulden die Dijdelof had bij Van Sweth en welke schulden Dijdelof weigerde te betalen.

De ruzie liep zo hoog op, dat beide heren elkaar beetpakten, sloegen en al vechtend over de grond rolden. Dijdelof moest hierbij het onderspit delven. Toen Dijdelof daarna opstond en wegliep, zei hij tegen Van Sweth: “Dat zal ik je vergelden!”.

Later diezelfde ochtend rond een uur of elf verscheen Dijdelof op de werf van de herberg, waar inmiddels meer volk aanwezig was. Vranck Claesse van Sweth was op dat moment met iemand aan het kaatsen. Wijnant Dijdelof had zijn pistool meegenomen. In de later opgestelde getuigenverklaringen kunnen we lezen dat Wijnant Dijdelof dit pistool tussen zijn rock had verborgen. Van Sweth had Dijdelof al zien aankomen en was daarop weggelopen om een stuk hout te halen waarmee hij zich wilde verdedigen. Van Sweth riep daarbij naar Dijdelof: “heb je wat in sin, maar schiet niet”. Vervolgens trok Dijdelof zijn pistool en wilde Van Sweth neerschieten. Omdat er meerdere bezoekers tussen Dijdelof en Van Sweth waren gaan staan mislukte de aanslag. De aanwezige bezoekers duwden Dijdelof van de werf waarop deze zich terug trok en zich in de steeg naast de herberg verschanste.

Toen even later Van Sweth verscheen, schoot Dijdelof, in aanwezigheid van meerdere getuigen, hem meerdere malen in zijn achterwerk en vluchtte weg.

De chirurgijn van Poeldijk, Abraham Cruijck, werd geroepen. Deze trommelde zijn vader en leermeester Lambertus Cruijck, chirurgijn te Wateringen op. Allebei waren ze een half uurtje na het schietincident aanwezig om de kogels uit het slachtoffer te verwijderen en de wonden te verzorgen.

Gezicht op het dorp Poeldijk ca. 1750. Maker onbekend. Rechts mogelijk de oude herberg "De Hollantsche Tuyn" (collectie Haags Gemeentearchief Kl. A 2448).

De volgende dag, op vier september 1710, werden de getuigenverhoren afgenomen door Gijsbert van Asch en Philip van Rijn, schepenen van de heerlijkheid Monster. De chirurgijns Abraham en Lambertus Cruijck verklaarden dat ze hadden vastgesteld dat het slachtoffer drie "quetsuren" had. Namelijk twee kogels in de linker en een in de rechter bil "ontrent zijn fundament". De diepte van de wonden geschat op "ontrent twee hout duymen".

Omdat Wijnant Dijdelof voortvluchtig was, werd hij in het openbaar met klokkengelui gedagvaard. Dit gebeurde tot viermaal toe (19 september, 8 oktober, 22 oktober en 5 november 1710). Omdat de gerechtsbode van Naaldwijk was overleden werd dit gedaan door C. van Vliet, schepen van Naaldwijk.

In het sententiënboek van de baljuw is de volgende eis van de baljuw "Hendrick van Gogh" opgetekend.

De eis luidde:

"Levenslange verbanning uit de landen van Holland en West-Vrieslandt met een openbare geseling en gebrandmerkt op de rug".

De zwaarte voor de strafmaat moet in dit geval vooral gezocht worden in het gebruik van het pistool. Uit de stukken is over de afloop van de zaak niet meer bekend.

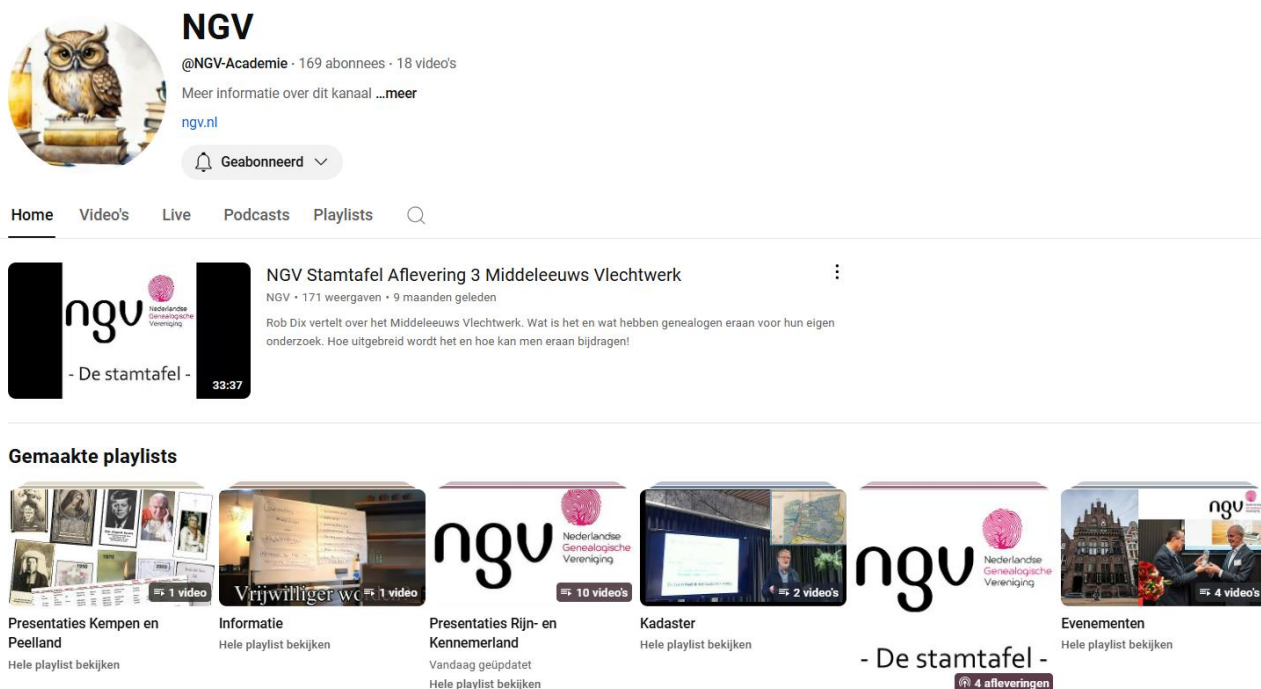
Chirurgijn Dijdelof is een mysterieus persoon. Zijn naam komt niet voor in de DTB-boeken van het Westland, zodat ook zijn eventuele vrouw en kinderen niet bekend zijn. Waar hij vandaan kwam en waar hij vervolgens naar toe is gegaan heb ik niet kunnen achterhalen.

Maurice Kruijk

Bronnen:

- 1) Historisch Archief Westland, 'Sententiënboek van de baljuw van Monsterambacht, Jacobsz. Van Gogh', Invnt.nr. 73-12, waarin een kermisruzie tussen Vranck Claesse van Sweth en Wijnant Dijdeloff in den Poeldyck werd beschreven op een bijeenkomst van de Poeldijkse Rederijkerskamer "De Terwebloem". NB: het Historisch Archief Westland te Naaldwijk beschikt over een handgeschreven transcriptie.
- 2) Henk Willemsen – De Druivenpastoor. Het leven en werken van pastoor magister Franciscus Verburch (1616-1708). Uitgeverij Boekscout, 2009.
- 3) Crimineel, door C.J.M. de Vreede, Eburon 1991

YouTube kanaal van de NGV

NGV
@NGV-Academie • 169 abonnees • 18 video's
Meer informatie over dit kanaal ...meer
ngv.nl
Geabonneerd

Home Video's Live Podcasts Playlists

NGV Stamtafel Aflevering 3 Middeleeuws Vlechtwerk
NGV • 171 weergaven • 9 maanden geleden
Rob Dix vertelt over het Middeleeuws Vlechtwerk. Wat is het en wat hebben genealogen eraan voor hun eigen onderzoek. Hoe uitgebreid wordt het en hoe kan men eraan bijdragen!

Gemaakte playlists

- Presentaties Kempen en Peelland
Hele playlist bekijken
- Informatie
Hele playlist bekijken
- Presentaties Rijn- en Kennemerland
Vandaag geüpdatet
Hele playlist bekijken
- Kadaster
Hele playlist bekijken
- De stamtafel -
4 afleveringen
- Evenementen
Hele playlist bekijken

Link naar de YouTube pagina: <https://www.youtube.com/@NGV-Academie>.

De NGV Academie heeft tegenwoordig een eigen kanaal op YouTube. Hier kun je presentaties van lezingen en andere activiteiten van NGV afdelingen terugkijken. En dat kan zonder hiervoor de deur uit te gaan.

Jaarverslag 2024

Het jaar 2024 was een enerverend jaar, waarin vele activiteiten de revue gepasseerd zijn. Naast de gebruikelijke vooroudersprekuren, lezingen en excursies hebben we in het najaar een aantal workshops gehouden met als thema "Nepnieuws" in het kader van de Maand van de Geschiedenis. Dit thema heeft vele raakvlakken met stamboomonderzoek om dat je als genealoog ook altijd je bronnen goed moet controleren en beoordelen op juistheid van de gegevens. Deze workshops zijn goed bezocht en hebben ook weer nieuwe leden opgeleverd. Daarnaast hebben we 6 afdelingsbestuursvergaderingen gehouden en hebben onze afgevaardigden 2 Algemene Vergaderingen en 2 maal Voorzittersoverleg van het Hoofdbestuur bijgewoond. De Algemene Leden Vergadering van onze afdeling is op 16 maart gehouden in Museum Batavialand in Lelystad.

Lezingen en excursies.

De eerste bijeenkomst was de Nieuwjaarsbijeenkomst en Leden voor Leden op 20 januari in Lelystad. In haar welkomstwoord bracht onze voorzitter, Willy van der Most, enkele activiteiten die binnenkort plaatsvinden onder de aandacht. Ook werd een beroep gedaan op onze leden om daar, waar mogelijk het bestuur te ondersteunen. De vele activiteiten, zoals lezingen, excursies, workshops en vooroudersprekuren trekken een zware wissel op een klein aantal mensen. Uitbreiding van het bestuur is daarom noodzakelijk.

Op 24 februari heeft Tonnie Peters een lezing gegeven over het Kadaster. Tonnie Peters is sinds 1976 werkzaam bij het Kadaster en thans beheerder van het Kadaster Bedrijfsmuseum. In zijn presentatie brengt hij de historie en de werkzaamheden van het huidige Kadaster onder de aandacht. Daarnaast licht hij het gebruik van de verschillende registers toe. Deze lezing was de aanloop voor de excursie op 30 mei naar Het Kadaster in Arnhem.

Op 16 maart hadden we een lezing over de herkomst en betekenis van voor- en achternamen door Conny van den Eijnden. Aan de hand van een presentatie en een groot aantal boeken over deze materie uit haar eigen grote verzameling wist zij de herkomst en de betekenis van onze voor- en achternamen met betrekking tot de genealogie voor het voetlicht te brengen. Het was een interessante en leerzame lezing, vol humor gebracht door Conny. Ook werd nog verwezen naar meer informatie over voor- en achternamen in De Nederlandse Familienamenbank, opgezet door het Meertens Instituut en bereikbaar via de website van het CBG.

Op 25 Mei kwam Martin Berendse een lezing te verzorgen over 'Hoe Nederland zichzelf bijeengeraapt heeft', de historische atlas NL. Hij had ter verduidelijking allemaal schoolkaarten uit eigen collectie meegebracht. Nadat de kaarten waren opgehangen ging de lezing van start. Tijdens de lezing werd vooral duidelijk dat het oude traditionele geschiedverhaal vaak het verhaal van Holland is. Het perspectief van het noorden, oosten en zuiden wordt daarbij vaak vergeten. Martin liet in zijn verhaal met kaarten zien dat Brabant, Zeeuws-Vlaanderen en grote delen van Limburg

bijna twee eeuwen lang een soort van kolonie waren. Een heel interessante lezing die voor de aanwezigen veel nieuwe inzichten bracht.

Op donderdag 30 mei heeft de Afdeling Flevoland een excursie georganiseerd naar Het Kadaster Bedrijfsmuseum in Arnhem. Het Bedrijfsmuseum zit in het kantoor van het kadaster. Er werd begonnen met een korte presentatie waarin de geschiedenis van het kadaster werd belicht. In eerste instantie is het kadaster opgericht door Napoleon om het heffen van grondbelasting mogelijk te maken. Later is de focus verlegd naar de rechtszekerheid van eigendommen. Tegenwoordig ligt de focus op zekerheid bieden in eigendom en gebruik, platform voor geo-informatie, partner voor gebruik van de geo-informatie. In het museum zijn heel veel boeken te vinden met landkaarten, overdrachtsaktes, hulpkaarten, kadastrale leggers en door landmeters ter plaatse gemaakte schetsen met gegevens. Ook de werkmethodes en de gebruikte apparatuur van toen en nu kwamen aan bod en in het museum waren vele hulpmiddelen en apparaten nog te zien die door de medewerkers werden gebruikt. Een heel interessante excursie waar ook voor de genealoog heel veel interessant in formatie te halen is.

Op 19 september hebben we een excursie georganiseerd naar het Zouavenmuseum in Oudenbosch. In dit museum wordt de geschiedenis verteld van de katholieke jonge mannen die in de periode 1861-1870 de paus in Rome hebben bijgestaan in zijn strijd met de Italiaanse nationalisten van Garibaldi. De pastoor van Oudenbosch, Hellemons, had in Rome gestudeerd en was daardoor erg betrokken bij de problemen, die de paus ondervond door de strijd met de nationalisten. Daardoor had hij Oudenbosch als verzamelplaats voorgedragen. Pastoor Hellemons was door zijn verblijf in Rome erg geïnspireerd door de Sint Pieter, zo erg dat hij in Oudenbosch, door architect Pierre Cuypers, een exacte kopie heeft laten bouwen, de basiliek van de H.H. Agatha en Barbara. Na de lunch een rondwandeling door het dorp gemaakt onder leiding van een gids en een bezoek gebracht aan de Basiliek. Een boeiende dag in een inspirerende omgeving, voor herhaling vatbaar volgens de meerderheid van de deelnemers.

Op 23 november heeft Martijn Spruit, informatiespecialist bij het CBG Centrum voor familiegeschiedenis te Den Haag, een lezing verzorgd over de zoektocht in Franse archieven. Ook heeft hij aandacht geschonken aan het zoeken naar personen die zijn geëmigreerd naar o.a. de Verenigde Staten en Canada. Ook als het lijkt dat mensen zijn verdwenen in de geschiedenis (en in het buitenland), zijn er vaak nog manieren om toch informatie boven water te krijgen zo is gebleken uit deze lezing.

Ontwikkeling ledenaantallen.

We begonnen het jaar 2024 met 92 leden. We hebben 8 nieuwe leden mogen verwelkomen. Helaas hebben twee leden hun lidmaatschap beëindigd omdat ze wegens gezondheidsredenen niet meer instaat zijn hun hobby uit te oefenen. Ook twee leden hebben hun lidmaatschap beëindigd omdat ze niet meer voorouders konden vinden en daarom gestopt zijn met hun hobby. Een lid heeft het lidmaatschap beëindigd zonder opgaaf van redenen. Zodoende eindigen we het jaar 2024 met 95

leden. De nieuwe leden zijn voornamelijk aanmeldingen door de nieuwe cursus “Stamboomonderzoek voor beginners”, die in januari 2025 werd opgestart in Almere.

Voorouderspreekuren.

De voorouderspreekuren in Almere zijn in 2024 weer druk bezocht. Na het overlijden van Joop Campfens in 2023 is zijn plek ingevuld door Arjan Meijer. De locatie in Het Nieuwe Leerplein in de bibliotheek bevalt goed en de mensen weten ons ook goed te vinden. Voor het voorouderspreekuur in Dronten en Swifterbant is de bezetting gewijzigd. Adriaan van den Berg heeft de taak van Antoinette Timmermans overgenomen en doet dit nu samen met Fred van der Zwan. In Lelystad zijn we eind van het jaar gestopt met voorouderspreekuur in het Studiecentrum van Museum Batavialand. De aanloop was dusdanig teruggelopen, dat het niet langer interessant was om daar te blijven. Er lopen nu gesprekken om het voorouderspreekuur te gaan houden in de FlevoMeer bibliotheek in Lelystad. In Emmeloord is Willem Braam en zijn team elke maand op zijn post om ook daar onze leden te bedienen. In Zeewolde weten de mensen ons steeds beter te vinden. Hier wordt vanuit Almere ondersteuning geboden door Antoinette Timmermans.

Workshops.

In Emmeloord hebben we een workshop gehouden met als titel “Ontdek je eigen familiegeschiedenis”. Op de voorouderspreekuren in Emmeloord is dit thema vaker aan de orde geweest en dat heeft geleid tot 13 deelnemers aan deze workshop. De deelnemers waren positief over de aanpak en de opzet van de workshop.

Wij hebben op verzoek van de FlevoMeer Bibliotheken in Zeewolde, Swifterbant en Biddinghuizen in het kader van de “Maand van de Geschiedenis” een workshop ontwikkeld die aansloot bij het thema van de maand van de geschiedenis “Nep Nieuws”. Antoinette Timmermans heeft deze workshop opgezet in samenwerking met Arjan Meijer en Piet Peeters. Via media en ook sociale media komt elke dag ontzettende veel informatie op ons af. Er circuleren complottheorieën en nieuws kan worden gemanipuleerd. Hoe weet je nu wat echt is? Stapsgewijs gaan we met voorbeelden terug in de tijd proberen we op die manier de verschillen tussen fabels en feiten helder te maken. Deze aanpak viel goed in de smaak bij de deelnemers en is zeker voor herhaling vatbaar.

Cursussen.

In november zijn we begonnen met de voorbereiding voor een cursus “Stamboomonderzoek voor beginners”. In samenwerking met de NGV Academie is het lesmateriaal herzien en is ook de inhoud enigszins aangepast. Uit enquêtes na afloop van cursussen in Apeldoorn, Amersfoort en Utrecht kwam naar voren dat de les DNA/Heraldiek niet in de smaak viel omdat de beginners eerst hun voorouders moesten opzoeken en nog niet bezig waren met DNA/Heraldiek. Ook voor de les GensDataPro vond men de tijd (2 uren) tekort om het programma onder de knie te krijgen. Hiervoor in de plaats komt een les over de diverse computerprogramma’s, die gebruikt kunnen worden voor het vastleggen van de gegevens, die zijn opgezocht. De NGV Academie gaat in 2025 de les GensDataPro aanbieden als workshop van 4 uur. De eerste cursus wordt gegeven in De Nieuwe

Bibliotheek in Almere van 21 januari 2025 tot en met 25 februari 2025 , op dinsdagavond van 19.30 tot 21.30 uur. Er waren zoveel aanmeldingen, dat we al snel op zoek moesten naar datums voor een tweede versie. De tweede versie begint op 4 maart 2025 tot en met 8 april 2025 en is ook al snel volgeboekt.

Genealogica.

We hebben dit jaar 3 interessante uitgaves van de Genealogica kunnen maken. Gelukkig hebben we een aantal bijdragen gekregen van leden, die nog niet eerder hebben gepubliceerd. We zijn daar als redactie erg blij mee en hopen dat deze trend zich zal doorzetten.

Ledenvergadering.

Op 16 maart de is Algemene Leden Vergadering van de Afdeling Flevoland gehouden in Lelystad. Aan de vergadering namen 12 leden deel en er waren afmeldingen van 5 leden binnengekomen. Na de opening door de voorzitter werd de agenda vlotjes afgewerkt. De herbenoeming voor een nieuwe termijn van de voorzitter en de secretaris werd met algemene stemmen aangenomen. Ook de benoeming van Adriaan als nieuw bestuurslid werd algemeen aangenomen. Ook de benoeming van de afgevaardigden naar de AV werd aangenomen. Het discussiepunt op de agenda " Wat verwachten de leden van het bestuur van de NGV afdeling Flevoland " was erg interessant. De belangrijkste punten die hieruit naar voren kwamen waren veel meer publiciteit in de lokale kranten en samenwerking zoeken met de WGod, omdat veel leden voorouders hebben uit Duitsland.

Financiën.

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING Ingeschreven in het register van de K.V.K. te Amsterdam no. 40531257					
Afdeling Flevoland			Concept jaarverslag		
Uitgaven					
	2024	2024	2024	2023	2025
	Begroting	Werkelijk	Verschil	Werkelijk	Begroting
1 Zaalhuur	€ 375,00	€ 176,05	€ -198,95	€ 251,85	€ 202,00
2 Sprekers	€ 700,00	€ 650,44	€ -49,56	€ 219,30	€ 700,00
3 Afdelingsblad	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4 Bestuurskosten	€ 250,00	€ -	€ -250,00	€ 58,76	€ 250,00
5 Promotie	€ 350,00	€ 165,44	€ -184,56	€ 279,66	€ 350,00
6 Bibliotheek	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7 Diversen	€ 600,00	€ 414,65	€ -185,35	€ 99,80	€ 773,00
	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totalen	€ 2.275,00	€ 1.406,58	€ -868,42	€ 909,37	€ 2.275,00
Het bestuur van de NGV afd. Flevoland W. van der Most P. Peeters M.A.P.W. Kruijk Voorzitter Secretaris Penningmeester					

Verslag van de Nieuwjaarsbijeenkomst 18 januari 2025

Op zaterdag 18 januari jl. hebben we in Lelystad onze jaarlijkse Nieuwjaarsbijeenkomst en Leden voor Leden gehouden in Museum Batavialand. Deze middag werd goed bezocht door een twintigtal leden.

De opening werd verzorgd door onze voorzitter Willy van der Most, die iedereen opriep om op 15 maart a.s. onze Algemene Leden Vergadering te bezoeken. Ook deed zij nog een oproep voor een nieuwe coördinator voor Lezingen en excursies, aangezien Antoinette Timmermans heeft aangegeven haar werkzaamheden hiervoor te willen beëindigen. Inmiddels is in deze vacature voorzien. Adriaan van den Berg heeft aangegeven dit naast zijn bestuurstaken te willen voortzetten. Ook is in het bestuur behoefte aan een coördinator voor cursussen en workshops. Het hoofdbestuur van de NGV legt de prioriteit veel meer op educatie. Dat betekent dat wij de komende jaren voor de bestaande en nieuwe leden een groter aanbod moeten verzorgen van cursussen en workshops. En hiervoor is extra uitbreiding van het bestuur nodig.

We hebben in Flevoland het goede voorbeeld gegeven door in januari te starten met een cursus "Stamboomonderzoek voor beginners". Het bleek dat hieraan zoveel behoefte was, dat de cursus in een heel korte tijd was volgeboekt. Daarom is een tweede cursus opgezet, die op 4 maart gaat starten. Ook deze cursus is inmiddels volgeboekt.

Daarna kwam Arjan Meijer met een boeiende presentatie over zijn familieonderzoek naar de familie Turfkruijer. Het verhaal van Jacqueline Turfkruijer is, op verzoek van Nationaal Comité 4 en 5 mei, op de bevrijdingsfestivals in 2017 verteld door haar kleinzoon, 3FM dj Frank van der Lende. Via vele omzwervingen van de familie van Willemsoord naar Antwerpen, naar Amsterdam, via Westerbork naar Theresienstadt en dan uiteindelijk weer terug naar Amsterdam. De tijd was eigenlijk tekort om het hele verhaal te vertellen. We zullen Arjan zeker nog een keer uitnodigen om hier op terug te komen. Ook heeft Arjan een aantal tips waar je speciaal naar kunt kijken bij het onderzoek naar je voorouders, zoals op zoek gaan naar een pareltje (verhaal of documenten die heel veel zeggen over de familie). Ook heeft hij nog een paar veel voorkomende valkuilen genoemd, zoals niet goed en consequent documenteren van wat is gevonden.

Daarna was het aan de beurt van Fred van der Zwan. Fred heeft een uitgebreide opsomming gegeven van de ridderorden en medailles, die in Nederland worden uitgereikt aan personen die zich zeer verdienstelijk hebben gemaakt in de samenleving. Voor militairen is dit de Militaire Willemsorde en die wordt uitgereikt aan militairen die bij uitzending naar buitenlandse conflictgebieden uitzonderlijke moed en inzet hebben betoond.

Daarna was er ruimte om vragen te stellen aan andere leden. Dit kon zijn van hulp met programma's of hulp bij een vastgelopen onderzoek. Hiervan werd ruim gebruik gemaakt. Een activiteit die zeker voor herhaling vatbaar is.

Piet Peeters.

Petrus de Koning, stichter van Koningslust

Velen weten natuurlijk dat Petrus de Koning de grondlegger is van het huidige Koningslust. Hij was één van de welvarendste inwoners van Helden en bewoonde samen met zijn vrouw een monumentaal huis aan de Pool in Helden-Dorp. Wat weten we echter van zijn voorgeschiedenis?

Daarover gaat dit eerste van drie artikelen over een bijzondere figuur in de Heldense geschiedenis.

Petrus de Koning werd geboren op 28 februari 1754 in Utrecht als zoon van Leonard de Koning en Cornelia van Dijk. Leonard kwam uit Dordrecht en Cornelia uit Utrecht. De familie De Koning behoorde tot de Nederduitsgereformeerde gemeente, Cornelia was Doopsgezind. Het paar trouwde in 1750 in Utrecht op huwelijkse voorwaarden en kreeg vijf kinderen, waarvan er drie de volwassen leeftijd bereikten. Cornelia stierf op 17 januari 1772 in Utrecht op 45-jarige leeftijd, Leonard op 4 juni 1803 in Haarlem, 81 jaar oud.

Op het moment van overlijden van moeder was Petrus dus zeventien jaar. Zijn broers Willem Jan en Cornelis waren toen respectievelijk twintig en elf jaar. Omdat ze nog niet de volwassen leeftijd van 21 hadden bereikt, dienden er voogden te worden benoemd. Een broer van vader, Martinus de Koning, en Henry Peterson, een Utrechts koopman, namen deze taak op 22 mei 1772 op zich. De voogden dienden er onder andere op toe te zien dat er op een juiste wijze werd omgegaan met het erfdeel van de moeder dat de kinderen toe kwam.

Betere kringen.

De familie De Koning behoorde duidelijk tot de betere kringen en woonde in Utrecht aan de Oudegracht bij de Viebrug. Vader Leonard had een goede baan als praeceptor (leermeester) aan de Latijnse school. Hij kocht en verkocht diverse onroerende goederen in de stad. Hij bezat onder andere een huis met herberg genaamd Rustenburg met een daarbij behorende warmmoessiershof (moestuin) aan de Maliesingel. De familie profiteerde ook van de nalatenschap van de vader van Cornelia van Dijk. Zo heeft Leonard in een compagnieschap nog enige tijd een lakmoesfabriek op het bolwerk Wolvenburg aan de Wittevrouwenpoort in Utrecht uitgebaat. Aan liquide middelen was er bij de familie waarschijnlijk dan ook geen gebrek. De broers Willem Jan en Cornelis kozen voor een medische opleiding en werden doctoren in de medicijnen. Petrus heeft eerst nog emplooi gevonden als landmeter, zo blijkt uit een benoemingsoorkonde van Gedeputeerde Staten van Utrecht. Kennelijk zag hij daar toch niet zijn toekomst, want Petrus koos vervolgens voor een militaire carrière.

In dienst van de VOC

Petrus trad in 1775 als konstabelsmaat in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC). De konstabel was verantwoordelijk voor het wapentuig aan boord van de schepen. Hij vertrok op 6 april 1775 voor de VOC-kamer van Rotterdam met het schip 'de Jonge Hellingman' 1 vanuit Goeree naar Batavia. Het schip bereikte op 16 juli 1775 Kaap de Goede Hoop, verbleef daar een drietal weken en bereikte op 17 oktober 1775 Batavia. Petrus heeft van deze reis een scheepsjournaal bijgehouden. Op de eerste pagina schrijft hij dat het schip is uitgerust met dertig geschutstukken en dat er 254 mensen aan boord zijn, waaronder drie passagiers. Dagelijks deed

hij in het journaal verslag van wat er die dag voor bijzonderheden hadden plaats gevonden en hield hij minutieus de gevaren koers, de wind en weersomstandigheden bij. Op een dag zag men bijvoorbeeld in de verte een Engels schip, dat even later twee schoten op hen afvuurde. 'De Jonge Hellingman' hield zijn koers, maar het geschut werd alvast in gereedheid gebracht. Het Engelse schip probeerde nog in de buurt te komen maar dat lukte uiteindelijk niet. Engeland en de Republiek hadden op dat moment geen goede relatie met elkaar vanwege wapenleveranties aan de Amerikaanse revolutionairen. (Op een scheepsreis kwamen ook regelmatig bemanningsleden te overlijden. Zo kreeg op 30 september 1775 de Hagenaar Pieter Meyer een zeemansgraf. Hij was op deze reis al het 48e sterfgeval.)

De militaire carrière van Petrus in de Oost verliep voorspoedig. In januari 1777 werd hij bevorderd tot kornet en in september 1778 tot 'sous-luitenant'. In Batavia zou Petrus ook een hotel uitgebaat hebben. Daar zou hij de weduwe Theodora Maria Thornton hebben leren kennen. Zij was in 1751 geboren en was zeven jaar getrouwd geweest met Paulus Helvetius, met wie zij ook een zoon had, de in 1766 geboren Willem Vincentius Helvetius. Op 26 december 1779 traden Petrus en Theodora in het huwelijk en op 11 maart 1781 werd een kind geboren. Maar zowel moeder als kind kwamen een week later te overlijden. Daarmee was Petrus al vroeg weduwnaar en had hij de zorg voor zijn stiefzoon. Zijn gestorven vrouw had hen wel een erfenis nagelaten. Op 3 februari van dat jaar hadden ze nog een testament laten opstellen, waarin ze elkaars volledige erfgenamen werden. Op 1 oktober 1783 stelt de gouverneur-generaal van Nederlands-Indië, Willem Arnold Alting, een akte op waarin vermeld staat dat Petrus de Koning wegens negen jaar trouwe dienst bij de Oost-Indische Compagnie, laatstelijk als 'sous-luitenant' bij het korps dragonderlijfwacht, in de rang van kapitein naar Nederland terugkeert. Op 6 november 1783 vertrok Petrus met zijn stiefzoon met het schip "De Schoonderloo" vanuit Batavia en op 17 juni 1784 kwam hij aan bij Goeree in de Republiek. In oktober van datzelfde jaar komen we hem alweer tegen in notariële akten in Utrecht. Hij had namelijk nog gelden te goed van de VOC-kamers Rotterdam en Delft.

Militair van de Dragonderlijfwacht
in 1775

Utrechts Patriot

In de jaren 80 van de 18e eeuw ontstond een democratiseringsbeweging in de Republiek die de macht van stadhouder prins Willem V wilde beperken. Deze Patriotten en Prinsgezinden kwamen steeds meer lijnrecht tegenover elkaar te staan. Petrus de Koning koos ook partij. Op 2 februari 1786 werd hij door de burgerkrijgsraad van de stad Utrecht benoemd tot luitenant van de stadscompagnie 'de Pekstokken', een van de semimilitaire korpsen van de stad.

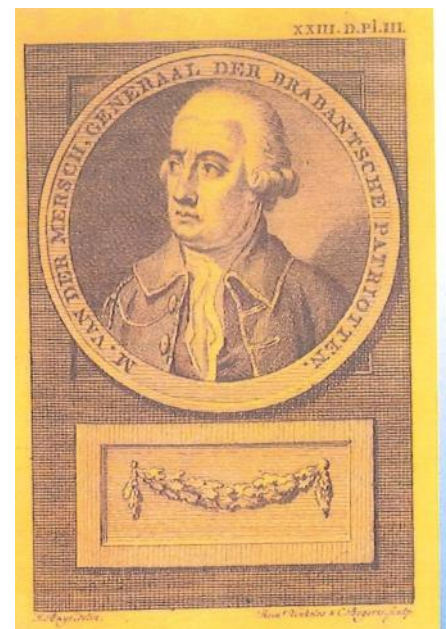
Utrecht had acht stadscompagnieën, de compagnie 'de Pekstokken' had zijn basis in het zuidwestelijke deel van de stad. Op 3 juli 1786 stelden deze stadscompagnieën een manifest op dat mede ondertekend werd door Petrus de Koning, waarbij ze de zijde kozen van de Patriotten.

Medio 1786 kregen de Patriotten het steeds meer voor het zeggen in Utrecht. De Staten van Utrecht bleven echter de stadhouder trouw en weken uit naar Amersfoort. In augustus 1786 stelde Petrus

zich nog kandidaat voor de stadsraad van Utrecht, maar werd uiteindelijk niet gekozen. In het volgende jaar, gedurende de avond van 9 mei 1787, kwam het tot een militair treffen bij Vreeswijk, waarbij doden vielen en de Utrechtse Patriotten onder commando van D' Averhout, stadhouderlijke soldaten versloegen. Petrus trok dezelfde avond nog met honderd man uit de compagnie 'de Pekstokken' ter versterking vanuit de stad naar de te velde liggende troepen, maar hij hoefde niet meer in actie te komen. Op 2 juni 1787 werd Petrus de Koning door de burgerkrijgsraad van de stad Utrecht benoemd tot kapitein van de zesde compagnie tweede bataljon bij het tweede regiment. Maar het tij zou keren: op 13 september 1787 kwamen Pruisische troepen de grens over om steun te bieden aan stadhouder Willem V. In de morgen van 17 september rukte het leger van Willem V de stad Utrecht binnen. Veel Patriotten waren gevlucht en al hun maatregelen werden ongedaan gemaakt. Het was verstandig om op straat oranje te dragen, de revolutie was voorbij.

Brabantse Revolutie

Wat Petrus heeft gedaan direct na het mislukken van de Patriottenrevolutie is niet bekend. Mogelijk is hij de stad Utrecht ontvlucht. We vinden hem echter opnieuw terug aan de zijde van revolutionairen in de Oostenrijkse Zuidelijke Nederlanden tijdens de opstand van 1789-1790 tegen het wind van keizer Jozef II. Die opstand begon spectaculair met een overwinning van luitenant-generaal Van der Mersch op de Oostenrijkse troepen in de 'Slag van Turnhout' op 27 oktober 1789. Op 10 december 1789 schrijft Van der Mersch dat Petrus in dienst is genomen als kapitein. Hij wordt geplaatst op een vooruit geschoven post in de Ardennen, voorbij de plaats Marche-en-Famenne. De Oostenrijkers hadden zich inmiddels al grotendeels teruggetrokken in Luxemburg. De revolutionairen riepen op 11 januari 1790 de confederatieve republiek Verenigde Nederlandse Staten uit, naar het jonge Amerikaanse voorbeeld. Begin februari 1790 solliciteert Petrus naar een post als commandant binnen het korps van chasseurs (jagers). Hij vermeldt in dit schrijven niet alleen zijn militaire carrière, maar ook het gegeven dat hij katholiek is. Van der Mersch steunt zijn sollicitatie en roemt zijn getoonde inzet en capaciteiten. Op 23 februari 1790 wordt hij dan benoemd tot commandant van een eskadron cavaleristen, standplaats Maaseik. Nog geen maand later, op 19 maart, wordt hij door luitenant-kolonel Janssen gefeliciteerd met een nieuw commando over een compagnie jagers te voet. Janssen verzoekt hem ook om zo snel mogelijk naar Brussel te komen. In december 1790 werden de zuidelijke Nederlanden echter weer door de Oostenrijkers heroverd en was ook de Brabantse Revolutie uiteindelijk mislukt.

Van der Mersch, commandant van de Brabantse revolutionairen.

Eerder dat jaar, op 3 februari 1790, is Petrus in Maaseik in het huwelijk getreden met de in Utrecht geboren Petronella van Zail. Met haar had hij overigens al op 11 januari 1789 in Thorn een dochter gekregen. De pastoor van Thorn schreef bij de doopinschrijving dat Petrus calvinist was, Petronella katholiek en dat beiden beweren door een predikant in Amsterdam te zijn getrouwd. In zowel Amsterdam als Utrecht is echter geen huwelijk van de twee te vinden. Petronella is inderdaad in 1765 katholiek gedoopt in de Utrechtse statie 'Onder de Linden'. De pastoor van Maaseik vermeldde bij de huwelijksinschrijving dat Petrus protestantse ouders had en dat hij zich nu katholiek had laten

herdopen. Petronella werd vermeld als Maaseiks parochiaan en bovendien werd het in 1789 in Thorn gedoopte kind gewettigd.

De pastoor van Maaseik gaf op 6 februari een bekeringsoorkonde uit, waarin hij schrijft dat Petrus de Koning het allang door hem verfoeide calvinisme eindelijk heeft afgezworen. En - vrij vertaald - dat het niet te geloven is hoeveel kwaden deze 'soldaat van Christus' heeft moeten verduren alvorens hij zich openlijk heeft durven uitspreken als Rooms Katholiek en dat hij nu eindelijk daartoe de moed heeft gevonden, ondanks alle bedreigingen van zijn ouders en andere tegenstanders. Zal Petrus werkelijk een hekel hebben gehad aan zijn oude geloof of waren er meer praktische redenen om van geloof te verwisselen? Zeker als hij al van zins was om in de Zuidelijke Nederlanden te blijven.

(In de volgende *Moennik* deel 2 van het levensverhaal van Petrus de Koning

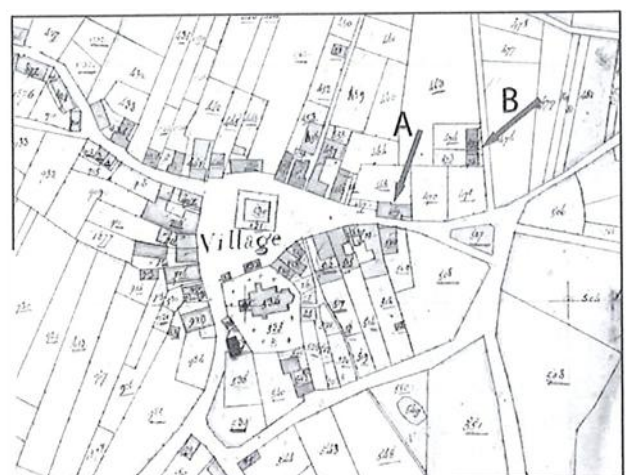
Het eerste deel (zie De Moennik 44) van het drieluik over het leven van de stichter van Koningslust ging over de tijd vanaf zijn geboorte tot en met zijn bekering tot het katholieke geloof. In dit tweede deel gaat het over zijn Heidense periode.

Op 24 december 1791 komen we Petrus voor het eerst tegen in Helden en wel in een akte waarin hij volmacht verleent aan zijn inmiddels in Haarlem wonende vader om bepaalde zaken te regelen. (Blijkbaar was de relatie met zijn vader toch niet zo slecht als de pastoor van Maaseik eerder schreef.) Hij had namelijk nog van de Oost-Indische Compagnie een bedrag te goed van ruim vierduizend gulden. Een maand later, op 24 januari 1792, kopen Petrus de Koning en Petronella van Zail twee huizen in Helden. Bepaald werd dat het oude huis, dat verhuurd werd, niet voor Pasen 1792 behoefde te worden ontruimd. In het andere, kennelijk nieuwere, huis aan de Pool vestigde Petrus zich met zijn vrouw, stiefzoon en de in Thorn geboren nog jonge dochter. De totale koopsom bedroeg 2900 gulden Hollands. Verkopers zijn de kapelaan van Helden Reinier Verhaegh en het echtpaar Michiel Crommentuijn en Christina Verhaeg.

Aankopen

Op 11 mei 1795 koopt Petrus van Joannes Mathijs Thoër 22 morgen woeste grond gelegen in 'de Reemen' aan de grens met Maasbree. Dit is de aanzet voor het latere, al in 1800 genoemde, Koningslust.

Petrus en Petronella kopen gedurende hun leven nog diverse stukken grond in de gemeente Helden. Op een aantal hiervan liet Petrus woningen bouwen die vervolgens verhuurd of verpacht werden. Zo kwam ook de eerste bebouwing in Koningslust in de vorm van een drietal huizen tot stand. Bewoners van het eerste uur (september 1801) waren Bernard Zeelen en Peter Joosten. In juni 1798 kocht Petrus in een

Kadastrale weergave van de dorpskern van Helden circa 1825. Pijl B geeft de ligging van het oude huis weer aan de huidige Koetsiersweg. Pijl A geeft de ligging van de woning van De Koning weer aan de Pool.

publieke verkoop te Maastricht het kloostercomplex Keizerbosch in Neer. Deze goederen waren door confiscatie van alle kerkelijke goederen (behalve de parochiekerken) in het bezit gekomen van de Franse overheid. Reeds in december 1802 verkocht hij dit onroerend goed weer aan Theodor de Raet. In februari 1807 koopt Petrus de Koning het oude Gelderse leengoed Dekeshorst van de gebroeders Ruijs voor elfduizend

Foto uit circa 1965 van het oude huis aan de Koetsiersweg

francs. Het totale grondbezit van Petrus in Helden bedroeg rond 1825 circa 245 morgen. In huidige maten is dit ruim 78 hectare. Het merendeel bevond zich in Koningslust met 34 hectare, waarop drie huizen stonden. Vervolgens ruim 24 hectare op Dekeshorst inclusief de daarop staande hof, dan 9,5 hectare op de Zandberg met twee huizen. Nog 5,5 hectare op de iets noordelijk van zijn landgoed Koningslust gelegen Dennekamp, 3 hectare aan diverse stukken grond rondom Helden en tenslotte nog bijna 2 hectare grond gelegen in Dorp met daarop drie huizen. Daarnaast bezat Petrus nog circa 8,5 hectare in Maasbree langs de grens met Helden bij Dekeshorst.

Verder bezat hij nog circa 43 hectare in Neer, voornamelijk gelegen in het Swaerveld tussen Neer en Buggenum met de daarop gelegen Dijkerhof. Tenslotte nog circa 1 hectare in Buggenum langs de Maas.

Geldschierter.

Petrus hield zijn vermogen in stand door middel van verpachting van boerderijen en de verkoop van hout. Regelmatig zien we openbare verkopen van hout afkomstig van de landerijen van De Koning geregistreerd bij de Heldense notaris Hendrix. Ook fungeerde Petrus als geldschierter. In mei 1796 leende hij bijvoorbeeld aan de erfgenamen van Theodor Gommans een kapitaal van zeventuizend gulden tegen een rente van vijf procent. De erfgenamen stelden onroerende goederen uit de erfenis als onderpand, zoals het Stamhuijs, het Klomphuijs en het Kruijskenshuijs, alle gelegen bij de Kapel in Panningen.

Behalve grote bedragen leende Petrus ook wel kleinere bedragen uit. Soms leidde dat tot problemen als er discussie over de terugbetaling ontstond. Zo had Petrus een bedrag van circa 80 gulden geleend aan Joannes Mathijs Thoër en deze deed moeilijk toen het op terugbetalen aankwam. Petrus had wel vaker een geschil, soms om tamelijk onbenullige zaken. Zoals op zondag 14 september 1794 toen hij en zijn vrouw in gezelschap wijn dronken bij de hospes Mathijs Verhaeg. Petrus sprak Gerard Peeters erop aan dat die de hele fles zou moeten betalen, zo niet dan was Gerard een 'hondsvot'. Gerard zei daarop dat hij er spijt van had gedronken te hebben met het echtpaar De Koning, waarop, volgens Gerard, Petrus hem een oorvijs gaf. Petrus ontkende niet Gerard te hebben gezegd dat hij die fles wijn moest betalen, maar hij had hem niét geslagen. Wel had hij de arm van Gerard afgeweerd omdat deze hem al tot tweemaal toe op de borst gestoten had. Het was ook daarom dat Petrus hem een hondsvot had genoemd. Gerards eis bij de Heldense

schepenbank was vervolgens dat Petrus maar diende te bewijzen dat hij een hondsvot was. Uitslag onbekend.

Franse Tijd.

In de herfst van 1794 wordt de gehele regio tussen Maas en Rijn onder de voet gelopen door het Franse revolutionaire leger onder bevel van generaal Jourdan. Op 27 oktober 1794 capituleerde de vesting Venlo voor de Franse troepen. Mogelijk heeft Petrus toen al enige sympathie gevoeld voor het Franse revolutionaire gedachtegoed, gezien zijn vorige activiteiten. In april liet Petrus nog een document opstellen door de Heldense scholtis Cremeren waarin een samenvatting naar voren komt van zijn militaire carrière gedurende de Brabantse revolutie. Waar zou hij dat voor nodig hebben gehad?

Zijn oudste zoon Johannes Petrus de Koning trad in de voetsporen van zijn vader. Hij nam omstreeks 1809 als vrijwilliger dienst in het leger. Als zijn nummer in 1812 opkomt voor de dienstplicht, blijkt dat hij al als sous-luitenant in het bataljon op Walcheren te dienen. Uit een schrijven van burgemeester Engels aan de Pruisische overheid in februari 1815, blijkt dat Joannes Petrus nog in Franse dienst is en dat hij op verlof is bij zijn ouders. Op 23 april 1815 schrijft Engels dat De Koning, eerste luitenant in het 75e Régiment d'Infanterie de Ligne van zijne majesteit Louis XVIII, de koning van Frankrijk, op 23 februari de gemeente Helden heeft verlaten en naar Rocroi is vertrokken. Vader De Koning had op 1 maart nog een brief van hem ontvangen, waaruit blijkt dat hij op 28 februari is aangekomen in Rocroi. Als medio 1815 de conscriptielijst wordt opgesteld voor de Nationale Militie, blijkt dat de ouders geen bericht meer hebben ontvangen van hun zoon. Napoleon was sinds 1 maart weer terug in Frankrijk. Op 16 juni 1815 sneuvelt hun zoon in de slag bij Ligny tegen de Pruisen, twee dagen voor de slag bij Waterloo. Dat Petrus de Koning sympathie voor de Fransen had, wordt gaandeweg de Franse tijd steeds duidelijker. Zo krijgt een jongere zoon de naam Stephanus Napoleon. Van hem laat Petrus op 14 augustus 1807 een doopafschrift en een bewijs van inenting tegen de pokken, afgegeven door 'médecin' Joannes van Oijen, opsturen naar de prefect van het Roerdepartement. De stukken zijn bedoeld om zijn zoon later toegang te kunnen verschaffen tot de prestigieuze, door Napoleon in 1802 opgerichte lycea, om daar de 'élite de la nation' te laten vormen. In 1812 trouwt zijn dochter Petronella Jacoba met de in Parijs geboren hoge belastingambtenaar Pierre Adrien Louette.

Publieke rollen.

Petrus was gedurende de Franse Tijd actief in diverse publieke rollen. In de periode 1800 tot 1808 was hij lid van het 'conseil municipal' (gemeenteraad). In oktober 1806 bedankte hij als kerkmeester van de Heldense kerkfabriek. Verder was Petrus lid van het 'College Electoral du Département', een departementaal kiescollege, gekozen uit een lijst van 600 meest betalende belastingbetalers uit het Roerdepartement. Een taak was onder andere het voordragen van kandidaten voor de senaat in Parijs. Het kiescollege is tweemaal door Napoleon bijeen geroepen, eenmaal in 1804 en eenmaal in

1809. Petrus werd middels een uitnodiging verzocht om op 15 december 1809 aanwezig te zijn in Aken. De vergadering zou maximaal veertien dagen duren. Het kiescollege telde toen 236 leden.

In mei 1811 solliciteert Petrus de Koning naar een positie van 'inspecteur particulier d'un des dépôts de mérinos'. Bedoeld wordt hier een post van bijzonder inspecteur van merinofokkerijen. Een merino is een schapensoort dat veel, voor kleding geschikte, wol levert. Napoleon gebruikte de wol voor de kleding van zijn soldaten. In deze periode deed Napoleon nogal moeite om de merinofokkerij ook in het Roerdepartement van de grond te krijgen. Of de sollicitatie succesvol was, is echter niet bekend.

Petrus blijkt ook potentieel jurylid te zijn geweest ten behoeve van de zittingen van het "Cour d' Assises" te Aken. Dit gerechtshof was bevoegd in de zwaardere criminele gevallen. Het gerechtshof was gehouden om twaalf juryleden bij de zittingen aanwezig te hebben. Daartoe werd door de prefect van het Roerdepartement een lijst opgesteld waarop minstens zestig hoog aangeschreven burgers vermeld dienden te staan. In april 1812 werd Petrus van deze lijst afgevoerd vanwege zijn ziekelijke gezondheidstoestand.

Proces-verbaal.

Uit 1807 is nog een proces-verbaal bewaard gebleven waarin we Petrus tegenkomen als een impulsieve man. Op 11 november bevond hij zich in de aan de Pool liggende brouwerij van Willem Keiren. Gerard Crommentuijn, timmermansgezel, kwam rond een uur of zeven 's avonds ook in de zaak en kreeg het met hem aan de stok. Petrus verweet hem dat zijn broer een hond van hem had meegenomen. Gerard had van zijn broer gehoord dat mevrouw De Koning daar toestemming voor gegeven zou hebben. Petrus geloofde daar niets van, schold hem uit voor hondsvot en vroeg hoe hij het durfde om zoiets te beweren. Deze hield zich aan het relaas van zijn broer. Petrus werd kwaad en sloeg Gerard met de vuist op gezicht en hals en siste hem toe dat als hij zijn broer op zijn landgoed met jagen zou betrappen, hij hem zou doden.

Burgemeester Hendrix schrijft twee dagen later zijn rapport naar de Franse overheid waarin hij het opneemt voor De Koning door te stellen dat deze binnen de gemeente goed bekend staat. Een eventuele rechtszaak voor de vrederechter zou voldoende moeten zijn. Ook van deze zaak is verder niets meer te vinden in de archieven. Het zou echter niet de laatste keer zijn dat we De Koning tegen zullen komen in een conflictsituatie.

De eerste twee artikelen over het leven van Petrus de Koning gingen over de tijd vanaf zijn geboorte tot en met de Heidense periode. In dit derde deel gaat het over gebeurtenissen in zijn laatste levensjaren.

In januari 1814 vertrokken de Fransen uit onze regio en werd het gebied ingenomen door de Pruisen. De gemeente Helden werd ondergebracht in het General gouvernement Niederrhein onder Pruisisch bestuur. De Franse bestuursorganisatie werd grotendeels gekopieerd. Helden bleef onder het bestuur van het kanton Horst met als 'Kantonskommissar' baron Von Weichs. Het kanton maakte deel uit van de Kreis Kleve met als hoofd een Kreisdirektor.

Incident.

In deze tijd deed zich een incident voor in het huis van de familie De Koning. Het proces-verbaal is door burgemeester Hendrix in moeilijk leesbaar Duits schrift opgemaakt. Hendrix schrijft dat op 25 juli 1814 tussen acht en negen uur 's avonds een zekere Silvester Kluijtmans, inwoner van Helden, mevrouw De Koning had beledigd. Mevrouw De Koning zat samen met haar twee oudste dochters op een bank voor haar huis toen dat gebeurde. Vervolgens hield Kluijtmans zich nog een tijdje verdacht in de omgeving op om vervolgens plotseling een knuppel gericht naar de dames te gooien. De knuppel raakte niemand en kwam voor de voeten van de oudste dochter neer. Mevrouw De Koning vertelde nog dat deze Kluijtmans de aanstichter was van een vorig incident, op 1 maart van dat jaar, voor hun huis. Ze vermoedt dat het ook niet het laatste zal zijn. Ze verzoekt dan ook dat er van rechtswege tegen de booswicht zal worden opgetreden.

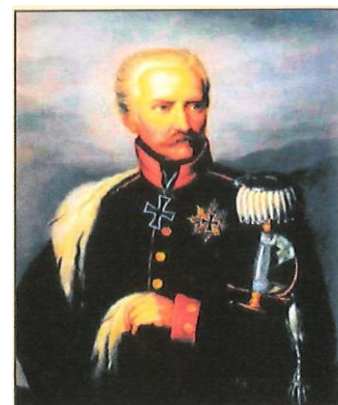

Cornelia Christina de Koning (1805 - 1880)

In het familiearchief is een wat merkwaardige notitie aangaande deze Kluijtmans bewaard gebleven. Er staat geschreven: *'Hij(x) heeft den oudsten helpen dooden, den jongsten heeft hem (x) begraven en voor hem (x) gebeden. Zoo als ik ook heb gedaan ... de moeder van den oudsten als van den jongsten. Zoo schreef mania De Koning zaliger betrekkelijk op het voorgevallene in 1814 aan ... oudste broeder J. Pierre de Koning. Silvester Kluitmans was een der belhamels van dat komplot. Dat ijselijk toneel heb ik bijgewoond!'*. Was geschreven: Cornelia Christina Bovens-De Koning. De x zou moeten staan voor Sil Kluitmans.

Nieuwe situatie.

In december 1814 werd burgemeester Hendrix vervangen door burgemeester Engels. In zijn brievenboek lezen we dat in mei 1815 een viertal personen hebben ingeschreven op een kopergravure van de Pruisische veldmaarschalk Von Blücher, die een maand later nog faam zou gaan maken in de slag bij Waterloo. De vier geïnteresseerden waren Petrus de Koning, pastoor Hoemoet, ene Van den Hoogen en Leonard Engels. Op 12 mei 1815 nam Verstolk van Soelen namens de nieuwe Nederlandse koning Willem I die landen in bezit die tot dan onder het gezag van het General gouvernement vielen, maar door het congres van Wenen aan Nederland waren toegewezen. Helden viel vanaf dan onder de Directeur de Cercle van Roermond, waaruit het latere arrondissement Roermond ontstond.

Veldmaarschalk von Blücher

Burgemeester Engels

Petrus de Koning en burgemeester Engels lagen elkaar niet zo goed. Dit komt tot een climax in mei 1820 als De Koning zich laat gaan tegen het Heldense gemeentebestuur. Aanleiding was de verkoop van een stuk heidegrond gelegen tussen Helden en Maasbree aan De Koning. Het gemeentebestuur ging ter plekke kijken, samen met de Kesselse notaris Le Brun, Petrus de Koning en diverse andere

nieuwsgierigen. Omdat er een weg over dat stuk grond bleek te lopen, vond het gemeentebestuur dat het stuk grond niet in die vorm verkocht kon worden. De weg moest in gemeentebezit blijven, de rest kon De Koning kopen.

Petronella van Zail en Petrus de Koning.
Pastelkrijttekeningen in het privé bezit van nazaten van de familie

Dit accepteerde hij niet. Hij verkondigde dat als hij het stuk niet in zijn geheel kon kopen, hij niets zou kopen. Vervolgens noemde hij het gemeentebestuur ook nog 'verraders'. Dat ging Engels te ver en hij schreef een klacht naar de koninklijke procureur in Maastricht. Hierin vertelde hij zijn relaas van het gebeurde en noemde ten slotte De Koning iemand die 'nooit tevreden' is. Bovendien zou mevrouw De Koning zich al

eerder laatdunkend hebben uitgelaten over het gemeentebestuur. Een kleine vier weken later schrijft Engels weer een brief aan de procureur waarin hij vermeldt dat het echtpaar De Koning maar niet ophoudt met het sarren van het gemeentebestuur. Het vertelt nu rond dat het bestuur door het versturen van de klacht nog meer geminacht wordt in de gemeente. Mevrouw De Koning legt de schuld bij de schout (lees: Engels) persoonlijk. Engels schrijft verder dat het niet de bedoeling is om de familie te vervolgen, maar verlangt steun van de overheid in deze situatie. Hij doet immers zijn best om onpartijdig en rechtvaardig te handelen tegenover iedereen, ook tegenover hen die hem haten. Engels vraagt de procureur om de benodigde middelen aan te wenden om de familie De Koning rust en vrede te brengen'. Pikant detail is dat De Koning op dat moment net lid was van de gemeenteraad. Dit zou hij nog blijven tot 1825 en ondanks zijn moeizame verhouding met Engels werd hij in 1822 ook nog benoemd tot schepen (wethouder).

Grafkelder.

Op 13 november 1826 stierf Petrus de Koning in het bijzijn van zijn vrouw, zijn dochter Martina Helena en zijn zoon Stephanus Napoleon, kapelaan in Helden. Hij werd begraven tegen de sacristie aan de oostkant in een kist van twee duims eikenhout in een van steen gemetselde grafkelder. In november 1828 stichtte Petronella van Zail een eeuwigdurend jaargetijde in de kerk van Helden ten behoeve van haar overleden man, voor de gestorven en nog te sterven familieleden en voor haar zelf.

Stiefzoon Willem Vincentius Helvetius overleed op 13 december 1834. Willem Vincentius had een gereformeerde opvoeding gehad, was geestelijk gehandicapt en 'zeer braaf', aldus de familiekronek. Hij werd begraven op het gereformeerde kerkhof in Helden bij de grote lindeboom die op het

Stephanus Napoleon
de Koning

gewone kerkhof stond. De overheid had al enige tijd geleden bevolen dat er een fatsoenlijke begraafplaats diende te komen voor de niet-katholieken. Het aparte stukje kerkhof werd afgezet met een geverfd houten hekwerk. Petronella van Zail stierf in Helden op 3 juni 1842 en werd bijgezet in het graf van haar man. De jongste zoon, Stephanus Napoleon, stierf op 15 mei 1855 als pastoor van Ell in de pastorie aan de gevolgen van waterzucht. Ook hij werd in de grafkelder in Helden bijgezet.

Tekstplaatje bij het graf. Zoon Stephanus Napoleon staat niet vermeld, maar is in 1855 ook in het familiegraf bijgezet .

Noot van de redactie:

Dit artikel is gepubliceerd op aangeven van Adriaan van den Berg. In het onderzoek naar zijn voorvaderen bleek dat er ook mensen uit Koningslust in zijn stamboom voorkwamen. In het tijdschrift "De Moennik" van Heemkundevereniging Helden heeft Peter Vullings in een drieluik het levensverhaal van deze Petrus de Koning belicht. Adriaan van den Berg heeft nadrukkelijk toestemming gekregen van de schrijver om dit artikel op te nemen in de Genealogica.

Bestuur

Willy van der Most	voorzitter
Piet Peeters	secretaris en 1-ste afgevaardigde
Maurice Kruijk	penningmeester
Adriaan van den Berg	algemeen lid en 2-de afgevaardigde
Lidy Kutschruiter	lid en notulist

Coördinatoren:

Peter Bedeker	Coördinatie en organisatie Voorouderspreekuren.
Antoinette Timmermans	Planning en organisatie lezingen en excursies.
Nico van der Zwet	Webredacteur

Redactie

Maurice Kruijk
Piet Peeters

Vrijwilligers van de voorouderspreekuren

Almere

Peter Bedeker
Antoinette Timmermans
Piet Peeters
Arjan Meijer
Truus Peeters
Geert Baas
Reiner Swaen (reserve)

Emmeloord

Willem Braam
Jaap van Woudenberg
Harry Kramer
Frank Hop

Kampen

Neel Wijshake

Lelystad

Jonny Serno
Maurice Kruijk

Swifterbant en Dronten

Fred van der Zwan
Adriaan van den Berg

Emmeloord

Nico van der Zwet
Truus Visser
Antoinette Timmermans